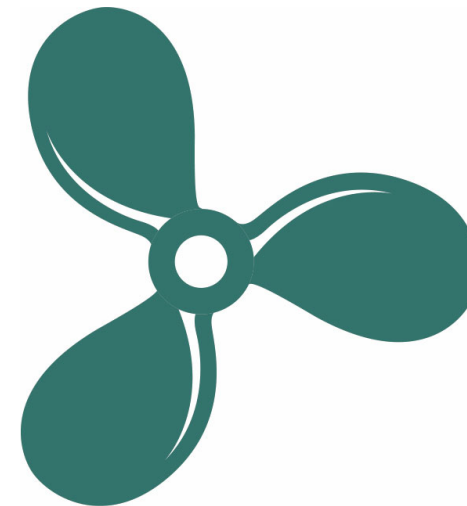

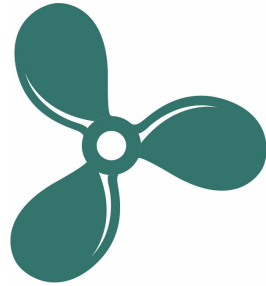
CMSS Forsknings rapport

Mobning og chikane i den danske handelsflåde

René Andersen & Nanna Dupont

Baggrund for undersøgelsen (s. 7)

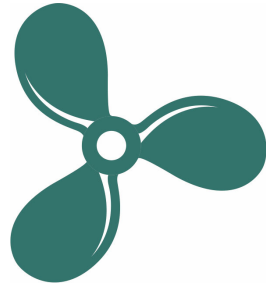
Fokus på mobning og chikane i den danske handelsflåde.

Vidensbaseret debat → vidensbaseret beslutninger.

Erhvervsministeren anmoder Søfartsstyrelsen (SFS) om at udføre en officiel undersøgelse vedr. mobning og chikane ombord på danske skibe.

CMSS (Center for Maritim Sundhed og Samfund) ved Syddansk Universitet.

Metode (s. 8-10)

Mixed-methods tilgang

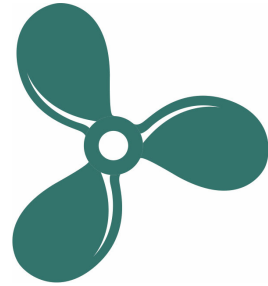
Kombinerede kvantitative og kvalitative dataindsamling.

Kvantitet: Hvordan?

Kvalitet: Hvorfor?

Muligheden for at undersøge både udbredelsen og risikofaktorerne for mobning og chikane.

Metode (s. 8-10)

Validt datagrundlag...

Danske Rederier indvilligede i at distribuere spørgeskemaet via e-mails til alle ansatte søfarende på danske skibe.

Spørgeskemaundersøgelsen nåede ud til 15.994 ud af de i alt 18.791 søfarende i handelsflåden.

3.470 deltog helt eller delvist → svarprocent på 21,7%

3.006 mænd, 404 kvinder, 17 andet angivet køn

I interviewundersøgelsen deltog 32 personer ud af et datagrundlag på 41 personer.

21 søfarende og 11 landbaserede informanter.

24 meldte sig frivilligt, 8 blev målrettet udtaget

6 segmenter med søfarende fra:

Containerskibe

Tankskibe

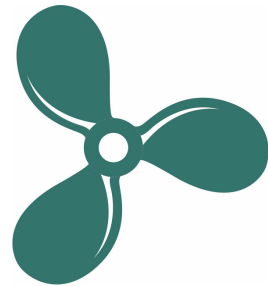
Passagerskibe

Offshoreskibe

Små nationale færger

Private små færger

Metode (s. 8-10)

Baseret på 4 kategorier:

a) arbejdsmiljø, b) mobning, c) chikane og d) negative acts

Omfavner nedenstående, og om der er sket hændelser herunder inden for de sidste 12 måneder:

Trusler om vold og udsættelse for fysisk vold

Mobning

Chikane

Uønsket seksuel opmærksomhed

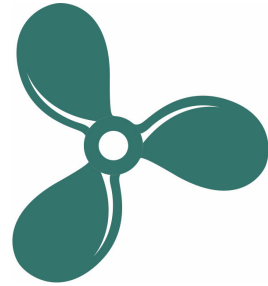
Voldtægt

Negative acts (til uddybning af mobning)

Sociodemografiske karakteristika

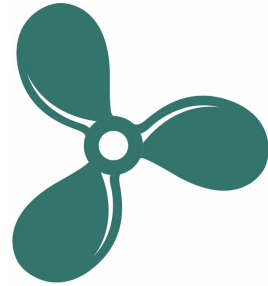
Andre spørgsmål (arbejdsmiljø, tilgængelighed af hjælp og forbedringer vedr. arbejdsmiljø inden for de sidste 12 måneder)

Kvantitative resultater fra spørgeskema (05, s. 13)

Opsummering

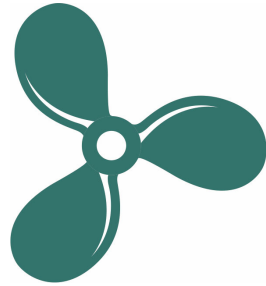
- En besvarelsesprocent på 21,7% og i alt 3.470 besvarelser er tilfredsstillende for muligheden for også at analysere undergrupper baseret på respondenternes karakteristika. Der er anvendt på forhånd validerede spørgerammer.
- Nogle tværgående analyser er bevidst blevet fravalgt, da visse undergrupper ville være for små til at bevare validitet og anonymitet.
- Der er tale om en afrapportering af et betydeligt antal tilfælde af mobning, chikane, såvel som trusler om og reel fysisk vold.
- De hyppigst udsatte er den yngste aldersgruppe under 31 år, kvinderne, dem med kortest sejltid, juniorofficerer og dem fra fragt-segmentet.
- Der er relativt færre beskrivelser af mobning, chikane og vold fra offshore, passagerskibe og færger samt fra mindre besætninger (<16 personer).
- En større procentdel af de kvindelige ansatte rapporterer om vold, mobning, chikane og uønsket seksuel opmærksomhed sammenlignet med mænd. Dog er der på grund af den skæve kønsfordeling langt flere mænd, der udsættes for vold, mobning og chikane end kvinder.
- I cirka to ud af tre tilfælde af oplevet chikane og vold var udøveren en seniorofficer/teamleder.
- I cirka 60% af tilfældene af mobning var udøveren en kollega, og i omkring 30% af tilfældene var det en seniorofficer.
- Antallet af tilfælde af trusler om vold, chikane og mobning er så omfattende, at det næppe kan tilskrives enkeltindivider, enkeltrederier eller specifikke segmenter i industrien.

Mobning og chikane

Opsummering

- Informanter (interviews) og respondenter (spørgeskema) i undersøgelsen beretter om en udbredt mobbekultur i den danske handelsflåde.
- Mobningen er tilsyneladende overvejende rettet mod de unge og nytilkomne.
- Det er overvejende seniorofficerer, der krænker yngre søfarende.
- Chikane er rettet mod mænd og kvinder og mod forskellige nationaliteter
- Søfarende ansat i den danske flåde oplever en ulighed i kontraktlige aftaler på tværs af nationaliteter.
- Udsagnene peger på forskellige udfordringer i flåden i forhold til mangfoldigheden af nationaliteter.
- Søfarende oplever alvorlige symptomer som konsekvens af enten mobning eller chikane.
- Informanter og respondenter savner tydeligere kommunikation fra rederierne om nultolerance over for mobning og chikane.
- De søfarende efterlyser mere konkrete redskaber, som kan bruges ombord. Flere oplever repressalier, hævn eller manglende støtte, når de prøver at sige fra.

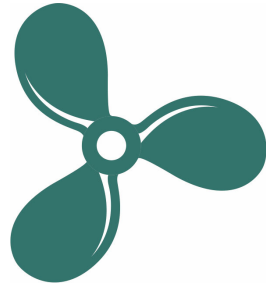

Risikofaktorer

Opsummering

Der er flere risikofaktorer, som respondenter og informanter giver udtryk for:

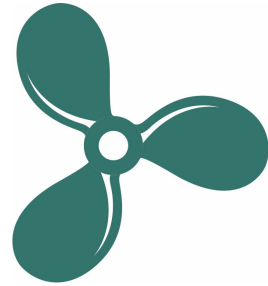
- De kvalitative resultater viser, at faktorerne fordeler sig på fysiske, strukturelle og personlige faktorer:
 - Isolation
 - Træthed
 - Savn og lyst
 - Dårlig ledelse
 - De nye, de unge, og de anderledes
 - Kultur eller personlighed
- De kvantitative resultater viser, at de hyppigst udsatte er den yngste aldersgruppe under 31 år, kvinderne, dem med kortest sejtid, juniorofficerer og dem fra fragtskibe.

Arbejds miljø

Opsummering

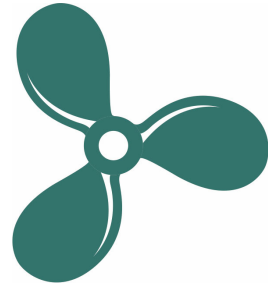
- Det er især sociale relationer, inklusion, ledelse og arbejdsbyrde, der kædes sammen med mobning og chikane.
- De sociale relationer kan fungere som en beskyttende faktor, når en besætning har gode relationer, men samtidig en udgrænsende faktor, når det halter.
- Det er seniorofficerernes ansvar at skabe et inkluderende arbejdsmiljø, men ikke alle er klædt godt nok på til den ledelsesopgave.

Igangværende tiltag

Opsummering

- Respondenter og informanter finder de danske rederiers indsats og initiativer mod mobning og chikane varierende.
- En del søfarende er glade for nye tiltag i deres rederi og er optimistiske over den skærpede opmærksomhed, som tiltagene skaber. Andre er mere afventende.
- Der efterspørges mere national regulering vedrørende det psykiske arbejdsmiljø, som kunne støtte op om de enkelte rederiers initiativer.
- Flere informanter og respondenter bemærker, at der er iværksat kampagner, politikker, procedurer og initiativer i nogle rederier.
- Online kurser med multiple choice-svar anses ikke af de søfarende som en læringsmetode, der kan forandre værdier ift. mobning og chikane.
- Der er lagt mærke til, at en transformation i nogle rederier er i gang, og forandringen menes at tage tid.

Sagshåndtering

Opsummering

- Tvivl, manglende mod, frygt og seniorofficerer, der dækker over hinanden, gives som begrundelser for, at informanter ikke rapporterer sager om mobning og chikane.
- Nogle rederier har etableret retningslinjer for anmeldelser, andre steder mangler viden om, hvor eller til hvem mobning og chikane rapporteres.
- Der opleves en stor mangel på mere og bedre information om klagepolitikker og processer for klager for de søfarende.
- Respondenter og informanter melder om stor forskel på rederiernes håndtering af anmeldelser om mobning, chikane og uønsket seksuel opmærksomhed.
- Informanter ønsker mere ensartethed på tværs af flåden med hensyn til håndtering af mobning og chikane.
- E-læring synes ikke at kunne fremme tilstrækkelig læring i forhold til ændring af værdier, udtaler respondenter og informanter.

Figur 3: Undersøgelsens deltagere

(Kilde: Dansk Rederi 2021, 2022; BaHDIS rapport 2023)

